

Drechtsteden

concept

Perspectiefnota 2019

GR Drechtsteden

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	rMJP en groeiagenda	4
3	Loon- en prijsontwikkeling	5
4	Financiële ruimte	6
5	Kaderbrief gemeenten	6
6	Afweging voorstellen versus financiële ruimte	6

Bijlagen

Besluit over systematiek Trap op Trap af

1. Inleiding

De perspectiefnota is met ingang van 2016 onderdeel van de jaarlijkse planning & control cyclus van de GRD. De perspectiefnota wordt daarbij gelijktijdig met de primaire begroting aangeboden aan gemeenten voor zienswijzen, en aan de Drechtraad voor vaststelling.

De bedoeling is dat perspectiefnota 2019 en primaire begroting 2019 gezamenlijk een goed beeld geven van het te voeren beleid en de daarin te maken keuzes, en de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd. Dat goede beeld wordt ook nagestreefd voor de financiële consequenties voor 2019 en verder voor de deelnemende gemeenten; hoe ontwikkelen de financiële bijdragen van gemeenten aan de GRD zich. Gemeenten kunnen die informatie gebruiken voor hun begroting 2019.

Voor belangrijke onderdelen van de begroting van de GRD is dat goede financiële beeld echter beperkt haalbaar. Voor de meeste programmagelden in het sociaal domein zoals voor Inkomensondersteuning en WMO zijn de ontwikkeling van de Rijks-middelen dominant. Dat betreft zowel de omvang van het macro-budget, als de verdeling daarvan over de gemeenten. In de primaire begroting 2019 is dat toegelicht, inclusief de financiële afspraken die daarover door de gemeenten zijn gemaakt. Beleidsvoorstellen in het sociaal domein vloeien over het algemeen voort uit wijziging in de wet- en regelgeving of naar aanleiding van een uitgevoerde evaluatie van het bestaande beleid. Dergelijke beleidsvoorstellen worden op het daarvoor passende moment afzonderlijk in de procedure voor besluitvorming gebracht, en worden dus niet in de perspectiefnota opgenomen.

De opbouw van de perspectiefnota volgt de elementen van de systematiek van Trap op Trap af, die door de Drechtraad is vastgesteld op 7 maart 2017. Het desbetreffende besluit is als bijlage opgenomen. Daarbij worden vier aspecten tegen elkaar afgewogen: (1) intensiverings- en bezuinigingsvoorstellen, (2) loon- en prijsontwikkeling (3) financiële ruimte volgens de systematiek en de (4) kaderbrief van de gemeenten. Deze aspecten komen hierna aan de orde.

De Perspectiefnota 2019 bevat echter geen nieuwe beleidsambities. Het Drechtstedenbestuur heeft in het overdrachtdossier aangegeven waarde te hechten aan continuering van de beweging die met de Groeiagenda is ingezet. Het is aan de Drechtraad om, mede op basis van dat document, te beoordelen hoe ze hun lange termijnvisie willen invullen.

Om de inhoudelijk ambities te realiseren is een goed samenwerkingsarrangement mét een eenduidig sturingskader voor de regionale thema's essentieel. De GRD wacht de uitkomsten van het lopende traject omtrent het onderzoek van Berenschot af en zorgt op basis van de besluitvorming daarover voor de benodigde aanpassing van structuur en regelgeving.

Om deze redenen bevat de perspectiefnota 2019 geen nieuwe beleidsvoorstellen, en worden er ook geen extra financiële middelen gevraagd. Hoofdstuk 2 is derhalve beperkt tot een weergave van de huidige stand van het rMJP en de Groeiagenda.

2. rMJP en groeiagenda

Met de Groeiagenda hebben de Drechtsteden een sterke ambitie neergelegd voor de regio. Het is een visie met een doorkijk naar 2030, waarmee een beweging op gang is gezet die meer dan voorheen gericht op concrete uitvoering en tastbaar resultaat. Er worden, met de Groeiagenda als fundament, inmiddels grote en goede stappen gezet. Opgavelijnen krijgen concreet vorm en gebiedsontwikkelingen komen tot uitvoering, zichtbaar bijvoorbeeld in het Leerpark en in de Spoorzone en in de plannen voor transformatie van oeverlocaties.

Medio 2017 is de groeiagenda gepresenteerd aan de provincie Zuid-Holland als het aanbod van de regio voor het gezamenlijk realiseren van de ambities. Provincie Zuid-Holland heeft de bereidbaarheid uitgesproken zowel investeringsgeld als capaciteit beschikbaar te stellen op basis van zo'n aanbod. Inmiddels zijn concrete toezeggingen gedaan over een financiële bijdrage voor de Campusontwikkeling Leerpark, en de Spoorzone.

De Drechtsteden gaan nadrukkelijk voor uitvoeringskracht mét partners op basis van een gezamenlijk programma: samen plannen maken, samen plannen uitvoeren, ieder vanuit eigen kracht en competentie. Dat vraagt nadrukkelijk om ook om nieuwe vormen van samenwerking, met meer ruimte en flexibiliteit, met meer vertrouwen vooraf en minder strakke detailafspraken. Er is groot vertrouwen dat de regio, met de partners, die stappen echt gaan zetten en de mooie beweging die is ingezet met kracht wordt doorgezet en nog meer partijen enthousiast worden gemaakt te investeren. Er wordt nauw samengewerkt met de maatschappelijke partners, onderwijssector, MKB bedrijven, grotere bedrijven, Rotterdam.

In de groeiagenda hebben we drie lijnen benoemd: wonen, bereikbaarheid, werken

In het overdrachtsdocument voor de nieuwe Drechttraad is voor elk van deze lijnen uitgewerkt voor welke opgaven gemeenten en regio staan om te komen tot een versterking van het sociaaleconomische profiel. Ook is aangegeven welke activiteiten moeten worden ontplooid en welke keuzes moeten worden gemaakt.

Aan het overdrachtsdocument is toegevoegd een factsheet van het Onderzoekcentrum Drechtsteden waaruit noodzaak en urgentie van een geprogrammeerde intensivering blijkt.

De uitvoeringskracht voor deze activiteiten en keuzes zal met name bij de gemeenten en genoemde partners liggen, waarbij het Drechtstedenbestuur de programmatische aanpak van de groeiagenda organiseert en bestuurlijke sturing levert vanuit het regionaal perspectief.

In deze rol functioneert de regio op de verschillende thema's als verbinder tussen gemeenten, hogere overheden en maatschappelijke partners. Ook zal de regio een rol pakken in het genereren van

bovenregionale middelen. Het waar maken van deze rol en het realiseren van de gewenste beweging én het kunnen inspelen op kansen vraagt om vertrouwen, flexibiliteit én expertise.

Financiële middelen

De Drechttraad heeft op 6 februari 2018 de geactualiseerde begroting 2018 en geactualiseerde perspectiefnota 2018 vastgesteld. Daarbij zijn structureel extra middelen beschikbaar gesteld voor de groeiagenda, en heeft een herallocatie plaatsgevonden binnen het budget van het rMJP.

Voor rMJP en groeiagenda samen is daarmee structureel € 2,6 miljoen beschikbaar. Daarnaast is een jaarlijks budget van € 0,3 miljoen toegekend voor de Economic Board, voor de jaren 2017, 2018 en 2019. Deze budgetten uit de geactualiseerde begroting 2018, € 2,6 miljoen en € 0,3 miljoen, zijn daarmee ook het startpunt voor het opstellen van de geactualiseerde begroting 2019.

3. Loon- en prijsontwikkeling

Jaarlijks vindt aanpassing plaats van de budgetten voor de stijging van lonen en prijzen. Dit wordt ook wel kostenindexering genoemd.

Loonkostenstijging betreft daarbij de totale werkgeverslasten die verbonden zijn aan de personeelsformatie zoals die bij de begroting is vastgesteld. Loonkostenstijging kan voortvloeien uit de afgesloten cao, het betreft dan vooral stijging van de cao-lonen, maar ook uit een hogere pensioenpremie, en uit een wijziging van sociale lasten. De huidige cao heeft een looptijd tot 1 januari 2019.

Prijsstijgingen betreft de hogere kosten voor afgesloten contracten. Er worden geen kostenstijgingen begroot voor kapitaallasten, de kosten van rente en afschrijvingen die voortvloeien uit investeringen in eerdere jaren.

De feitelijke aanpassing van de budgetten vindt steeds plaats in de geactualiseerde begroting. Aanpassing in de primaire begroting blijft achterwege om te voorkomen dat die aanpassing twee keer moet plaats vinden, bij de primaire begroting én bij de actualisering.

De aanduiding kostenindexering wordt gehanteerd omdat de budgetaanpassing wordt gebaseerd op een index, die een raming geeft van de procentuele kostenontwikkeling. De indexering die bij de geactualiseerde begroting wordt gebruikt is de raming van het Centraal Planbureau bij de macro-economische verkenning in september, zoals die ook wordt opgenomen in de septembercirculaire van het gemeentefonds.

Voor de loonkosten wordt daarbij gebruikt de index "Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers", en voor de prijzen "Prijs bruto binnenlands product".

De kostenaanpassing betreft vooral de loonkosten. De GRD heeft een vastgesteld personeelsformatie van 857,9 fte (geactualiseerde begroting 2018) en bijbehorende loonkosten van € 62 miljoen.

Om een indicatie te hebben van de kostenindexering voor 2019 wordt de meest recente raming van het CPB hier weergegeven, dat is de korte termijn raming van maart 2018:

	2016	2017	2018	2019
Prijs bruto binnenlands product (%)	0,6	1,3	1,8	2,4
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers (%)	1,8	3,0	2,5	3,0

bron: <https://www.cpb.nl/cijfer/kortetermijnraming-maart-2018>

Op basis van deze ramingen is de indicatie voor de kostenindexering € 2,3 miljoen voor begroting 2019, bestaande uit € 1,9 miljoen voor lonen en € 0,4 miljoen voor prijzen.

Om meer transparantie te krijgen in de loonkosten en de ontwikkeling daarvan is afgesproken dat de GRD bij de 1^e burap 2018 met een nadere analyse komt van de loonkosten in 2018. Indien daarbij blijkt dat het budget voor 2018 niet geheel noodzakelijk is wordt dat bij de 1^e burap 2018 aan de gemeenten teruggegeven, en meerjarig gecorrigeerd.

4. Financiële ruimte

In het besluit over de systematiek trap op trap af (zie bijlage) is de techniek voor het vaststellen van de financiële ruimte vastgelegd (punt 2 van de systematiek). Voor de financiële reeks 2019 wordt daarbij de septembercirculaire 2017 gemeentefonds gebruikt. Inmiddels is de (extra) maartcirculaire 2018 verschenen die wordt betrokken om schommelingen te signaleren.

Uit de circulaires september 2017 en maart 2018 blijkt een voortgezette stijging van de uitkering die gemeenten in 2018 en daarna ontvangen uit het gemeentefonds.

In de raadsinformatiebrief die de Drechttraad in november 2017 heeft ontvangen over de septembercirculaire 2017 is de financiële ruimte voor de begroting van de GRD als volgt becijferd:

							Bedragen x € 1.000		
		2018		2019		2020		2021	2022
Reeks septembercirculaire 2016	€	2.112	€	2.959	€	3.379	€	4.469	€ 4.469
Accres tranche 2016	€	228	€	228	€	228	€	228	€ 220
Ontwikkeling BTW compensatiefonds	€	-21	€	14	€	25	€	71	€ 483
Opschalingskorting	€	-	€	-	€	-365	€	-833	€ -1.406
Accres ontwikkeling	€	2.008	€	2.242	€	2.323	€	2.604	€ 5.026
Totale ontwikkeling sept. Circ. 2017	€	2.216	€	2.485	€	2.212	€	2.070	€ 4.324
Reeks septembercirculaire 2017	€	4.328	€	5.444	€	5.591	€	6.539	€ 8.793

De financiële ruimte voor begroting 2019 is dus € 5,4 miljoen, ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2017. Door de toetreding van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is de financiële basis groter geworden. Die financiële basis betreft het beïnvloedbare deel van de gemeentelijke bijdragen. Met de komst van gemeente Hardinxveld-Giessendam is de basis vergroot van € 81,2 miljoen naar € 84,9 miljoen.

Die grotere basis levert een wat hogere financiële ruimte op voor de jaarschijf 2019. De financiële ruimte voor de GRD-begroting volgens de systematiek komt dan op € 5,5 miljoen voor begroting 2019.

Met de geactualiseerde begroting 2018 is hiervan € 3,3 miljoen ingevuld, zodat voor begroting 2019 een financiële ruimte van € 2,2 miljoen resteert, ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2018.

5. Kaderbrief gemeenten

Volgens de afgesproken systematiek hebben de gemeenten de mogelijkheid in een kaderbrief aan te geven welke financiële ruimte de gemeenten zien voor de begroting van de GRD, en de gemeentelijke bijdragen.

Gemeenten hebben er voor gekozen voor 2019 geen kaderbrief op te stellen. Onverminderd hebben gemeenten echter gewezen op de kritieke lokale financiële positie, die mede wordt veroorzaakt door de tekorten in het sociaal domein, bij de inkomensondersteuning en jeugdzorg. Gemeenten betrekken ook de onzekere ontwikkelingen van de eigen inkomsten uit lokale heffingen en leges bij hun afweging. Gemeenten vinden dan ook dat de stijging van de gemeentelijke bijdragen moet worden beperkt tot het absoluut noodzakelijke, en zien daarbij de financiële ruimte uit de Trap op Trap af systematiek als absolute bovengrens voor onontkoombare zaken en beleidswensen.

Bovendien attenderen gemeenten op de afspraak de vernieuwde systematiek Trap op Trap af na twee jaar te evalueren.

6. Afweging voorstellen versus financiële ruimte

Zoals toegelicht bevat de perspectiefnota dit keer geen voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid. Vanuit de optiek van staand beleid is het budget in begroting 2019 voor de uitvoering van rMJP/ groeiagenda dan ook gelijk aan dat van de geactualiseerde begroting 2018.

De indicatie voor de omvang van de kostenindexering is € 2,3 miljoen, terwijl de financiële ruimte volgens de systematiek € 2,2 miljoen is.

Gezien de oproep van de gemeenten, is het uitgangspunt dat de stijging van de gemeentelijke bijdrage maximaal € 2,2 miljoen is. De kostenindexering wordt dan daarbinnen opgevangen.

**BESLUIT
DRECHTRAAD d.d. 7 maart 2017**

Portefeuillehouder A.J. Flach	Steller J. Reedijk
---	------------------------------

Onderwerp
Afronding dialoog over systematiek Trap op Trap af

DE DRECHTRAAD

Gezien het voorstel van het Drechtstedenbestuur van 9 februari 2017;

BESLUIT:

1. De in dit document opgenomen weergave van de derde dialoog in de Carrousel Bestuur en Middelen d.d. 12 januari 2016 inzake de systematiek Trap op Trap af, te betrekken bij de afronding van uw dialoog en besluitvorming over dit onderwerp.
2. De in dit voorstel opgenomen voorgestelde uitgangspunten voor de vernieuwde systematiek Trap op Trap af vast te stellen. Ten behoeve van de vernieuwde systematiek stellen we de volgende nieuwe uitgangspunten voor:
 - a. Het accres wordt naast de generieke ontwikkelingen in de systematiek betrokken door:
 - i. Uit te gaan van de gewijzigde jaarlijkse tranches
 - ii. De stand van de meicirculaire 2016 als startpunt te hanteren
 - iii. Uit te gaan van een periode van de komende vier jaar (begrotingsjaar en meerjarenperspectief drie opvolgende jaren).
 - iv. Hierbij de cumulatieve ontwikkeling te hanteren
 - v. De GRD deelt via het accres mee in de compensatie voor loon- en prijsontwikkeling. Dat betekent dat de GRD de hogere kosten naar aanleiding van de toegepaste loon- en prijscompensatie in de Perspectiefnota afweegt tegen de geschetste financiële ruimte en deze zelf opvangt.
 - b. De uitkomst (taakstelling/intensiveringsbudget) van de systematiek wordt jaarlijks herijkt.
 - c. De berekening wordt hierbij gebaseerd op de septembercirculaire (T), waarbij de uitkomst wordt betrokken in de Perspectiefnota T+2. Bij de Perspectiefnota wordt tevens zoveel als mogelijk inzicht gegeven in de richtingen waarbinnen bezuinigings- of intensiveringsvoorstellen kunnen plaatsvinden, door:
 - In de Perspectiefnota inzicht te geven in de financiële taakstelling of intensiveringsbudget.
 - Voor voorgestelde bezuinigingen & intensiveringen inzicht te geven in de gevolgen voor de bijdragen per gemeenten.
 - De zienswijzen van gemeenten te betrekken bij besluitvorming over bezuinigingen & intensiveringen bij de behandeling van de Perspectiefnota in de Drechtraad.
 - de intensiveringen na besluitvorming door de Drechtraad definitief te verwerken in de bijdragentabel in de Geactualiseerde Begroting.

- d. Jaarlijks wordt naar aanleiding van de meicirculaire een financiële actualisatie opgesteld die voorafgaand aan de behandeling van de Perspectiefnota aan de Drechtraad wordt aangeboden. Deze actualisatie dient om grote schommelingen en trendbreuken tijdig te signaleren, zodat deze inzichten nog bij de besluitvorming ten aanzien van de kaderstelling kunnen worden betrokken.
 - e. De vastgestelde intensiveringsvoorstellen en bezuinigingsvoorstellen voortkomend uit de systematiek worden definitief verwerkt in de geactualiseerde begroting T+2.
 - f. Bezuinigingen, Indirecte bezuinigingen en Structurele besparingen worden hierbij geaccepteerd ter invulling van de taakstelling.
 - g. Voor de jaren 2016 en 2017 zullen we de bestaande schotting handhaven. Op termijn zullen de decentralisaties worden geëvalueerd, waarna in dat kader ook de haalbaarheid en effectiviteit van ontschotting wordt onderzocht.
 - h. Als grondslag voor de omvang van de taakstelling of intensiveringsruimte hanteren wij het bedrag van € 78,2 miljoen. Deze grondslag zal jaarlijks worden geactualiseerd.
 - i. Er zijn voor de invulling in het beginsel geen taken uitgezonderd, waarbij we vanzelfsprekend wel zijn gehouden aan wettelijke regelgeving.
 - j. Friciekosten dienen bij bezuinigingsvoorstellen zoveel als mogelijk voorkomen te worden. Waar frictiekosten zich toch voordoen, legt het DSB een voorstel voor hoe in het meerjarenperspectief met deze frictiekosten wordt omgegaan. Uitgangspunt is hierbij dat de GRD frictiekosten zoveel als mogelijk zelf compenseert en (binnen het meerjarenperspectief) opvangt.
3. De Trap op Trap af taakstelling nog eenmaal volgens het oude ritme op basis van de Meicirculaire 2016 te herijken ten behoeve van de Geactualiseerde Begroting 2017, waarbij de nieuwe uitgangspunten waar mogelijk al worden toegepast.
 4. De uitgangspunten voor de vernieuwde systematiek Trap op Trap af voor het eerst volledig toe te passen bij de primaire Begroting 2018 (op basis van de Septembercirculaire 2016).
 5. Dit voorstel als voorgenomen besluit voor zienswijzen voor te leggen aan de raden, waarna de Drechtraad een definitief besluit neemt met inachtneming van de zienswijzen. Het Drechtstedenbestuur komt eventueel met aanpassingen op basis van de zienswijzen en legt dit voor aan de Drechtraad.
 6. Gemeenten geven in het najaar t-2 in een kaderbrief inzicht in de omvang van de financiële ruimte (Trap op: mogelijkheid tot verhoging van de bijdrage gemeenten / Trap af: taakstellende verlaging van de bijdrage van de gemeenten). De GRD weegt in de Perspectiefnota de loon- en prijsontwikkeling en de intensiverings- en bezuinigingsvoorstellen af tegen de in de kaderbrief geschetste financiële ruimte bij gemeenten. Bij vaststelling van de Perspectiefnota wordt de bijdrage aan de GRD verhoogd tot maximaal de aangegeven financiële ruimte, maar slechts voor zover er intensiveringsvoorstellen in de primaire begroting worden vastgesteld. De resterende ruimte blijft lokaal beschikbaar voor gemeenten.
 7. De vernieuwde systematiek Trap op Trap af zal na twee jaar (in aanloop naar de primaire Begroting en Perspectiefnota 2020) worden geëvalueerd.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 7 maart 2017.

de regiogriffier,

mr. J. Heijmans

de voorzitter,

P.C.A.M. van der Velden